

Peri Bacaları

Peri Bacalarının bulunduğu Kapadokya bölgesi, kuzeyde Kızılırmak, doğuda Yeşilhisar, güneyde Hasan ve Melendiz Dağları, batıda Aksaray ve kuzeybatıda Kırşehir iliyle sınırlanır. Bu bölge, Paleolitik dönemden beri devamlı yerleşim alanı olma özelliği taşır. Kapadokya tarihi boyunca Asur, Hitit, Pers, Bizans ve Selçuklu uygarlıklarına ev sahipliği yapmıştır.

Asurluların “Katpatuka” dediği bölge bu günkü adını Perslerin döneminde almıştır. Pers dilinde Kapadokya “Güzel Atlar Ülkesi” anlamına gelir.

Kapadokya bölgesinde bulunan peri bacaları, 10 milyon yıl önce yanardağlardan püsküren lavların, platolara inerek zeminin üstünde neredeyse 100 – 150 metre kalınlığında bir tuf tabakası oluşturması, bu tabakanın zaman içerisinde vadilerin yamacından inen seller ve rüzgarların etkisiyle değişime uğramasıyla oluşmuştur. Bitki örtüsünün azlığı ve tuf tabakasının geçirimsizliğiyle kuvvetlenen sel suları akarken, sert kayaların arasında yol açmaya çalışmıştır. Sert kayalar, kuvvetli suların gücü karşısında çatlayıp koparken, alt kısımlarındaysa derin dalgalı vadiler bırakmıştır.

Tabiatın bu coğrafyada asırlar boyu bir sanatkar, heykeltıraş edasıyla çalışmasıyla, sel sularının aşındırmasından kendini koruyan sert kayalar, dünyada eşi benzeri olmayan şapkalı, konik gövdeli peribacaları oluşumu gerçekleşmiştir. Peri bacaları, Paleolitik dönemden beri bölgenin doğal binaları olmuştur. İçleri insanlar tarafından oyularak, barınma, ibadet gibi çeşitli fonksiyonlar için kullanılmıştır.

İnceleyeceğimiz maket Kapadokya bölgesinde bulunan farklı büyüklüklerdeki peri bacalarından örneklenerek yapılmıştır. Birden fazla peri bacasının bitişik olarak yer aldığı bir formun maketidir. Genellikle konik bir gövde ve üzerinde sert kayadan bir başlıktan oluşurlar. Maketin yüzeyinde yer alan girintiler, insanların içlerinde yaşamak amacıyla oluşturdukları merdivenleri, kapı ve pencereleri göstermektedir.